

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies octavus et nonus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1865 [erschienen] 1866

Caput VIII. An temporis diuturnitas, qua post seculum quintum Dionysius
Operum, nomine suo inscriptorum, auctor aestimatus fuit, argumentum
negativum, ab Operum eorundem per secula anteriora ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72229](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72229)

A *net, etsi interim plura Concilia, Pontifices ac Patres Dianysiana Opera citarint.*

CAPUT VIII.

An temporis diuturnitas, qua post seculum quintum Dionysius Operum, nomine suo inceptorum, auctor aestimatus fuit, argumentum negativum, ab Operum eorumdem per secula anteriora ignoratione petitum, pariter, non enervet.

Diuturna
Operum
Dionysiano-
rum, in qua
Dionysius
post seculum
nonum

A *n Dionysiana Opera, quæ a nemine prorsus per quatuor prima æræ Christianæ secula inveniuntur laudata paucisque dumtaxat seculo quinto innotuere, Dionysium vere haberent auctorem, seculo sexto, et septimo, imo et nono dubitatum a nonnullis adhuc fuit. Ac seculo sexto quidem dubitatum adhuc de re illa fuisse, Collatio Constantinopolitana, anno 532, ut supra docui, habita, manifeste prodit. In ea enim (adi hanc Appendicem num. 66) Hypathius, catholicorum nomine loquens, in dubium, an Opera, quæ veluti Dionysiana a Severianis laudabantur, a Dionysio essent composita, revocavit. Aiunt quidem Areopagiticis, Hypathium dumtaxat, an testimonia, quæ veluti Dionysiana a Severianis proferebantur, in Dionysiana Opera non essent intrusa, in dubium revocasse. Verum, cum Severiani, ut id, quod asseruerant, probarent; ad Opera Dionysiana, quæ haud dubie tam hi, quam Catholici habebant ad manum, non provocarint, Hypathium seu Catholicos, an hæc ipsa, non tantum autem, an testimonia, ex hisce accepta, Dionysii essent, in dubium revocasse, certum apparet. Ad S. Maximam ætatem seu seculum septimum progredior.*

fuit, possessio

C *107 Tum sane adhuc, an Opera, Dionysii nomina inscripta, Dionysii vere essent, fuisse dubitatum, vel ex eo liquet, quod S. Maximus in Scholiis, in Opera Dionysiana a se contextis, loco non uno eos, qui hæc Dionysio Areopagitæ abjudicabant, impugnet. Quod porro ad seculum nonum jam spectat, Theodorus presbyter, qui tunc floruit, Opera Dionysiana, solutis quatuor adversariorum argumentis, sancto nostro Areopagitæ, ut Photius in Bibliotheca cod. 1 docet, vindicare fuit conatus; quod sane tum adhuc, qui, an Dionysiana Opera Dionysii vere essent, dubitarent, exstiterit, argumento est minime dubio. Verum, etsi res ita habeat, per secula tamen sex, a seculo nono ad decimum quintum usque, quo Laurentius valla floruit, atque, an Dionysiana Opera Dionysium vere haberent auctorem, in dubium revocare cepit, seculum elapsa, fuisse eadem Opera Dionysio, veluti genuino eorum auctori, ab omnibus passim, nemine reclamante, adscripta, ipsimet etiam, qui Sancto nostro ea modo abjudicant, unanimi fere consensu fatentur. Cum itaque tot seculorum traditio, qua, quæ Dionysii nomine notantur, Opera Sancto*

nostro fuerunt adscripta, in illorum quodammodo possessione hunc confirmarint, ex hac illum argumento negativo, quod a scriptorum anteriorum silentio ignorationeque repetitur, deturbari non posse, contendunt Sancti nostri seu Operum, quæ ejus nomen præferunt, vindices.

AUCTORE
C. B.

108 Ita porro animo comparati sunt primo ^{haud quamquam Dionysium,} quidem, quod diuturna illa possessio sit quædam veluti præscriptio, qua stante, Dionysio Opera, nomine ejus inscripta, denegari non possint; secundo, quod, etiamsi Dionysii jus in Opera illa dilucide non constaret, æquus tamen iudex S. Dionysio ea adjudicare teneretur, quia, quando jura sunt æqualia, prævalet possessio; tertio, quod, stante Operum Dionysianorum penes Dionysium possessione, Sancti ad hæc jus probare Areopagiticorum vindices non debeant, sed Antiareopagiticorum, jus illud seu negantium seu constantium, sit monumenta authentica et indubia, quibus possessionem legitimique, quod hæc includit, juris præsumptionem evertant, in medium proferre; quarto denique, quod si quando jus est incertum ac dubium, quale illud Dionysii in Opera, ejus nomine inscripta, ab Antiareopagiticis creditur, conditio possidentis semper sit melior, optimaque adeo etiam sit S. Dionysii conditio cum Operum, de quorum auctore controversit, possessio per octo amplius secula penes eum fuerit, nec ulla interim fuerit gravi oppositione seu interrupta seu interturbata, sed contra alicujus interdum seu Concilii, seu summi Pontificis seu denique Patris aut scriptoris gravioris testimonio confirmata. Ita a temporis diuturnitate, qua, de quibus his disserimus, Opera Dionysio Areopagitæ fuerunt adscripta, seu a longa, ut ita dicam, plurium seculorum, qua ad illum spectare aestimata fuerunt, possessione arguunt areopagiticis, seu qui Dionysium Operum illorum genuinum ac germanum auctorem censent.

E

109 Verum cum hoc illorum ratiocinium ^{quod ea nec præscriptionem inducat,} partim in traditione, partim in temporis, qua Dionysiana Opera Sancto nostro pluribus seculis fuerunt adscripta, diuturnitate, ortaque ex hac, contra quam Antiareopagiticis excipere non possint, præscriptione dumtaxat fundetur, num traditio simul et talis possessio, e quibus, quod dixi, contendunt, Operibus illis Dionysio vindicandis sufficiant, dispiciamus, ac imprimis quidem, an id præstare queat possessio. Etiam si bonorum, seu quæ ad laicas seu quæ ad ecclesiasticas personas pertinent, possessio post ^F annos decem, viginti, triginta quadragesime pro bonorum qualitate, imo et post centum annos contra Romanam Ecclesiam, quæ sola hoc privilegio gaudet, præscriptionem inducat, par tamen haud est ratio de ingenii bonis, exempli gratia de libris, quorum possessio utcumque etiam longa contra legitimum illorum auctorem nunquam præscribit, seu jus parere non potest, quo alter, a quo compositi non sunt, pro legitimo eorumdem auctore habeatur. Huic principio imitari plures eruditi absque ulla injuria eos, qui librorum, abs aliis compositorum, auctores per longissimum etiam annorum spatium fuerant aestimati eisdemque adeo quodammodo possederant, e possessione illa deturbarunt. Possessio enim justa ut sit, titulus justus requiritur; sine quo, sicuti hæc non iniri, sic nec conservari seu continuari potest, maxime si agatur de libris, seu de jure, quod quis, ut pro legitimo horum auctore habeatur, sibi vindicet, quodque certe, cum libri præscriptionis legi obnoxii non sint, neutriquam

AUCTORE
C. B.

quam ii, quibus falso attribuantur, et pacifica, ut per plura etiam secula continuata, possessione seu opinione, qua eorundem auctores existimati fuerunt, sibi vindicare queunt.

nec titulo ju-
sto, qui vel
in Dionysii

110 Etsi itaque S. Dionysius Areopagita librorum, qui nomen ejus præferunt, per plura secula, nemine reclamante, auctor existimatus fuerit, pacificamque adeo possessionem quodammodo sibi vindicavit, hanc tamen haud justam ac proinde aptam, ut legitimum Dionysio jus, quo pro vero illorum auctore habeatur, conciliet, arbitramur, nisi justo in titulo esse fundatam, possit monstrari. Verum quid, queso, pro titulo hujusmodi assignes? An forsitan, ut ad alterum, in quo, quod hic discutimus, ratiocinium fundatur, jam veniamus, traditionem antiquam, qua, per manus a seculo in seculum transmissa, libros illos a scriptoribus, qui seculo æræ Christianæ seculo floruerunt, aliisque, hosce secutus, S. Dionysio Areopagitæ fuisse adscriptos, habetur perspectum? Verum an illi sexti seculi scriptores, ditorum librorum auctorem esse Areopagitam, certum atque exploratum habuerunt? Si res ita habeat, cui fundamento hæc illorum, qua, ut libros illos Dionysio adscripserint, eorundemque adeo, ut ita loquamur, possessionem ei attribuerint, est factum, certa scientia seu cognitio fuit innixa, seu quod eodem recidit, qua ratione impulsus scriptores illi Dionysio Areopagitæ præfatos libros adscripserunt eique adeo eorundem possessionem tribuerunt? Hanc sane non in re alia quam vel in unius seu plurium, qui ante seculum seculum floruerunt scriptorum testimonio, vel in ipsa, libris præfixa, qua Dionysio attribuebantur, inscriptione vel denique in ambobus simul hisce titulis constituere poterunt.

Operibus
illis antiqui-
tus præfixo

111 Ac horum quidem prior sine posteriore justam ac legitimam Operis cujuspiam possessionem scriptori cuidam vindicare potest; posterior vero sine prioris haud semper; uti ex dictis patet, est certus, sed sæpius falsus aut saltem ambiguus. Anne ergo sexti seculi scriptores vel ex altero duorum ditorum titulorum vel ex ambobus simul libros, qui an Dionysii Areopagitæ sint, controversantur, Sancto huic adscripserint, aut, si mavis, adscribere potuerint, examinemus. Quod si Areopagitici seu illi, qui libros, Dionysii Areopagitæ nomine inscriptos, Sancto huic attribuunt, a seculo sexti scriptoribus merito illos, quod a Dionysii Areopagitæ nomen sibi in fronte haberent præfatum, adjudicatos Sancto huic fuisse, contendunt, titulum illum, quo ita ditorum librorum possessionem, Areopagitæ a scriptoribus illis merito fuisse attributam volunt, vel certum omnino atque infallibilem autemant, vel incertum dumtaxat atque ambiguum. Si dubium dumtaxat ac parum firmum illum arbitrentur, ut quid eos, qui isti Areopagitæ possessioni, titulo dumtaxat dubio atque incerto in dicta hypothesis innixæ, sese opponunt, criminantur? Quisque novit, titulum coloratum ortumque ex hoc errore communem naturas rerum nec mutare, nec facere posse, ut liber, qui ex errore auctori cupiam adscribitur, re etiam ipsa hujus Opus evadat. Cum enim in titulo fundata sit possessio, hæc illius conditionem sequitur; ut, si titulus falsus seu injustus sit, injusta pariter sit possessio, utque, si titulus incertus sit atque ambiguus, incerta pariter sit atque ambigua possessio, seu, ut melius loquar, sit pariter an is, cui possessio tribuitur, jus ad eam habeat incertum atque ambiguum, præsertim cum de li-

bris, contra quorum auctores, ut jam docui, numquam præscribitur, quæstio movetur.

112 Quod si autem titulum, qui a Dionysii Areopagitæ nomine, quod Dionysiana Opera prætulerint, repetitur, quique, ut isthæc Dionysii Areopagitæ seculi sexti scriptores adjudicaverint, effecerit, certum omnino ac firmum, suffecisseque proinde, ut Opera illa Dionysio attribuerentur atque ad posterum, veluti genuini ejus fetus, transmitterentur, Areopagitici autem ac porro ob nongentorum amplius annorum possessionem, cum titulo illo conjunctam, eadem Opera Dionysium Areopagitam vere habere auctorem, contendunt, rationis paritate coacti lucubrationes non paucas alias, quæ eruditorum omnium calculo pro spuris habentur, venerandisque auctorum, quæ in fronte inscribuntur, nominibus falso suppositi noscuntur, pro genuinis illorum Operibus admittere debebunt, ac inprimis quidem, ut plures alias omittam, Dialogos de Trinitate et Disputationes S. Athanasii cum Ario, huic sancto Patri per plura secula adscriptas, Tractatus de Operibus Cardinalibus, et de revelatione capituli S. Joseph, qui S. Cypriani nomen præferunt, Quæstiones et Responsiones ad Orthodoxos, quæ sub S. Justini nomine circumferuntur, ac tandem Tractatus in Leviticum, S. Cyrillo adtributos; ii enim, qui lucubrationes illas præ manibus omnium primi habuerunt, cum auctorum illorum nomen iis præfixum invenissent, sub eodem nomine illas ad posterum transmissere, et ad nostram usque ætatem sub eadem inscriptione decernerunt, nemine omnino, nisi postremis hisce seculis, reclamante.

113 En consecraria, quæ cum certe admittenda non sint, et tamen, si ob titulum, proxime relatum, Dionysio Areopagitæ, quæ sub ejus nomine circumferuntur, opera adscribenda forent, deberent admitti, hoc ipso, titulum illum, ut Dionysio isthæc adscribantur, seu ut diuturna Operum illorum, in qua Dionysius fuit, possessio legitima reddatur, non sufficere ostendunt; quod cum ita habeat, parque sit de libris aliis, ut definitio cupiam auctori adscribantur, ratio, antiqui ad id scriptoris certum atque irrefragabile testimonium eruditi requirunt; testimonium autem hujusmodi, in quo seculi sexti scriptores, qui Operum Dionysianorum possessionem Dionysio primum attribuerunt, fundare hanc potuerint, non reperitur; quod antequam probem, anonymum Problematis supra sæpius laudati auctorem de testimonio hujusmodi, conditionibusque, ad id requisitis disserentem exhibeo. Ut, inquit, liber aliquis tanquam legitimus alicujus auctoris factus dignosci possit, hæc generalis regula traditur, nimirum si plures antiqui scriptores, vel unus etiam, qui nomine aliquo clareat, et verbis non obscuris loquatur, ex ipso testimonia aliqua proferant, vel illum ad ipsum spectare declarent, ea tamen conditione, quam nos infra notabimus. Hinc est, quod prima S. Clementis ad Corinthios epistola ab omnibus accipitur, quia S. Irenæus, S. Clemens Alexandrinus, Eusebius et S. Hieronymus sub hujusce Pontificis nomine ipsam laudant, licet occulta et incognita fuerit ad tempus usque Patricii Junii, qui eam nactus in antiquo manuscripto anno MDCXII, publicæ luci donavit. Hæc etiam ratione eruditissimus pater Sirmondus Tractatum quemdam de Trinitate et incarnatione sub Isaaci nomine publicis typis evulgavit solo fretus testimonio Gennadii, qui hujusce Operis meminuit, et Isaacum

A cum his scriptoribus adnumerat qui sub finem quarti seculi vixerunt,

scriptoris
anonymi

114 In solo pariter Marii Mercatoris testimonio certo nunc scimus, Tractatus quosdam, qui aliquibus Patribus olim tribuebantur, ad alios spectare. Non enim aliunde persuasum habemus, sermonem, S. Joanni Chrysostomo tributum, in hunc textum Evangelii: " Si filius Dei es, mitte te deorsum, " esse Nestorii; et Commentaria in Epistolas S. Pauli, olim S. Hieronymo adjudicata, esse Pelagii; et sermones in varias hæreses Eutherium Nestorianum auctorem ac parentem habere, quam ex testimonio hujusce scriptoris, cujus Opera post aliquot annos innotuerunt. Ut igitur liber aliquis in testimonio unius auctoris legitimus, habeatur, hæc conditiones necessariae sunt. Primo, quod alii scriptores pariter auctoritatis ipsi non opponantur. Hac ratione liber Hermæ nunquam pro Canonico habitus est, quamvis S. Irenæus, S. Clemens Alexandrinus, Origenes, et Tertullianus ipsum citarint, quia plures ex Veteribus, ut Eusebius, Hieronymus, Rufinus etc. ipsum inter apocryphos amandarunt. Secundo opus est, ut hic auctor celebritatem aliquam nominis apud Veteres sibi comparaverit. Quot enim auctores ecclesiastici nunc temporis ut certi et legitimi habentur in solo testimonio vel Eusebii, vel Gennadii, vel Photii, qui horum scriptorum aut simpliciter meminerint, aut excerptum aliquid retulerint? Tertio hoc testimonium debet esse clarum et certum, non vero dubium et æquivocum; frequenter enim similitudo titulorum, qui libris præfiguntur, et rerum, quæ ibi tractantur, dubios non reddit de legitimo auctore alicujus Operis, si is, qui citat, non satis clare se explicat.

verbis

115 Hinc est, quod, cum plures Patres dixerint, S. Athanasium quoddam edidisse Fidei symbolum, materiam autem et modum hujusce symboli non satis expresserint, certi esse non possumus, an illud, quod incipit ab his verbis: " Quicumque vult salvus esse, " revera fuerit ab eodem Patre profectum. Quarto requiritur, ut hoc testimonium ita signanter determinet auctorem, ut nullus error, æquivocatio nulla inde possit oriri. Similitudo siquidem nominum, munerum, et regionum sæpius in causa est, ut unus pro alio sumatur, ut exempli gratia similitudo nominum inter Sixtum Philosophum et Sixtum Papam id effecit, ut sententia a Sixto Philosopho scripta Sixto Pontifici tribuerentur. Anastasius pariter Sinaita, cum alium ejusdem nominis in Antiochena sede successorem habuerit, ansam dedit eos confundendi, dubitandique quinam ex illis ea Opera Anastasii, quæ sub S. Anastasii nomine in Bibliotheca Patrum habentur, adscribenda sint. Magna pariter conformitas, quæ inter duos Macarios deprehenditur in professione, munere, et tempore, quo ambo floruerunt, in causa est, ut quinam quinquaginta illarum Homiliarum, quæ S. Marcarii nomen præ se ferunt, germanus auctor habendus sit, judicari non possit. Testimonium tandem, quo utimur, ut librum alicui auctori adscribamus, debet esse depromptum ex Opere, de quo certissime constat illius legitimus auctor, in cujus fide tale scriptum recipitur.

hic exposito,

116 Testimonium enim, quod ex libro vel supposito, vel notas aliquas suppositionis habente, eruitur, non potest esse nisi incertum ac du-

bium. Hinc est, quod Historia Passionis imaginis Jesu Christi in civitate Berytho communi calculo juxta hanc regulam S. Athanasio abjudicatur, quia, licet in quodam fragmento Cæsarensis concilii referatur, Petrum Nicomediensem episcopum hujusce narrationis auctorem asseruisse S. Athanasium, constat tamen, illud Fragmentum apocryphum esse ac suppositum; cum hoc Cæsareense concilium, in quo de sanguine, qui ex Jesu Christi latere proflexerit, actum sit, toti antiquitati fuerit prorsus incognitum. Nunc igitur opus est, ut has regulas in rem nostram transferamus, videamusque, num in Operibus Patrum quatuor priorum Ecclesie seculorum aliquid extet testimonium, cui innixi quinti et sexti seculi scriptores legitimum titulum habuerint eorum librorum possessionem S. Dionysio adserendi, discutiamusque, an horum Patrum testimonia tres præcipue postremas condiciones habeant, quas supra retulimus; primo videlicet, an hujusmodi testimonium clarum sit minimeque dubium; secundo an auctorem, de quo agitur, signanter describat ac determinet; tertio an sit ex opere germano ac legitimo depromptum. Quarum trium conditionum, si una deficiat, nihil certi ex tali testimonio argui potest. Ita hactenus auctor jam sæpius laudatus; ut autem, quemadmodum incepimus, ejus hac in re argumentandi rationem ad finem usque sequamur, ea modo adducturus sum, e quibus patescit, in Patrum seu scriptorum, qui quatuor primis Ecclesie seculis floruerunt, scriptis nullum omnino, quæ hic postremo asfert, conditionibus munitum testimonium inveniri, in quo seculi scriptores Dionysii Areopagite jus in libros, Sancto huic nostro attribui solitos, fundare potuerint.

AUCTORIS
C. B.

117 Primorum quidem quatuor seculorum auctores, quorum testimonio facere id illi potuerint, Dionysiana Opera nusquam citasse, jam supra ostendi; ast, cum lectorem, quam id verum sit, loco hoc penitus convinci, multum intersit, Patres seu scriptores, seculo Ecclesie quinto medio anteriores, quos Operum Dionysianorum vindices adducere in rem suam solent, iterum hic eo, quo floruerunt, ordine commemoro, locum iterum, quo eos Dionysiana Opera, contra ac Areopagitici contendunt, non laudasse, jam supra probavi, assignans, nonnullaque etiam subinde in eorum, quæ antea dixi, confirmationem adjungens. Patres itaque seu scriptores, hic a nobis commemorandi, quos Areopagitici in rem suam laudant, sequentes hi sunt; primo Origenes, qui, ut volunt, in suarum in S. Joannem Homiliarum primo Areopagitam citavit; verum Homiliæ illæ, uti hujus Appendicis num. 3 et 4 docui, Origeni falso sunt suppositæ, verumque earum auctorem ante seculum sextum vixisse, nihil evincit. Secundo Dionysius, Alexandrinus seculo tertio patriarcha, qui, quemadmodum Areopagitici, Anastasium Sinaitam in 'Oδύγη et S. Maximum in contextis in Areopagitam Scholiis testari, autumant, Scholia in Areopagitæ Opera conscripsit; verum id nec S. Anastasium Sinaitam nec S. Maximum certo ac dilucide testari ex his, quæ Appendicis hujus cap. 1 disserui, luculentissime, ni fallor, patescit. Tertio Concilii Nicæni, anno 325 celebrati, canon trigesimus primus, in quo, ut aiunt, oratio, quæ apud Dionysium Hierarchiæ celestis cap. 7 occurrit, laudatur; verum canonem illum supposititum, orationemque, quæ in hoc, veluti Dionysii,

seu unius seu
plurium, se-
culo v medio
anteriorum

AUCTOR
C B.

Dionysii, laudatur, commentitiam esse, dilucide evincunt, quæ appendicis hujus num. 27 et 28 in medium adduxi.

hique recentiorum scriptorum testimonio

118 Quarto sanctus Athanasius, qui, quemadmodum contendunt, in *Questionibus ad Antiochum* duce Dionysii celestem Hierarchiam laudavit; verum *Questiones* illas S. Athanasio falso esse suppositas, nemo non fatebitur, qui attente evoluerit, quæ de hoc argumento supra in hac *Appendice* num. 29 et binis seqq. desserui. Quinto S. Gregorius Nazianzenus, qui, præterquam quod non pauca similia iis, quæ in libris, Areopagitæ nomine inscriptis, leguntur, in *Operibus suis* suppedilet, Seraphinorum, apud *Isaiam* cap. 6 Deum laudantium, voces seu glorificationes explanans, Dionysium seu *Opera*, quæ sub hujus nomine circumferuntur, laudasse videtur; verum non ex eo, quod non nulla similia iis, quæ in *Operibus Areopagiticis* leguntur, Nazianzenus suppedilet, consecrarium esse, ut hic illa e Dionysio hauserit, nec hunc Sanctum nostrum per illum, quem Nazianzenus, Seraphinorum apud *Isaiam* cap. 6 voces exponens, pulcherrime ac subtilissime seu sublimissime philosophatum, ait, debere intelligi, verosimillimum, ne amplius quid dicam, efficiunt, quæ in hac *Appendice* primum num. 32 et septem seqq., ac deinde num. 80 et seq. in medium jam adduxi. Sexto S. Joannes Chrysostomus, a quo, ut voluit, in *Sermone de Pseudo-prophetis et falsis doctoribus* S. Dionysii Areopagitæ volucris cæli fuerit appellatus; verum S. Joanni Chrysostomo sermonem illum falso esse suppositum, vel saltem, si res secus habet, fuisse in eum Dionysii Areopagitæ nomen ab interpolatore intrusum, omnino suadent supra in hac *Appendice* num. 40 et quatuor seqq. jam adducta. Septimo Joannes, Darenensis archiepiscopus, et Isaacus Syrus, qui seculo quarto floruisse ac S. Ephremi discipuli fuisse perhibentur.

fundatus sit, polleat, Operum illorum esse auctorem, evincit.

C

119 Verum Joannem, archiepiscopum Darensem, qui *Scholia* in Dionysium Areopagitam scripsit, et Isaacum Syrum, qui in conscripto a se de *Angelis Tractatu* Dionysiana *Opera* frequenter laudavit, nec seculo iv floruisse, nec S. Ephremi, ecclesiæ Edessense diaconi, discipulos fuisse, ea iis, quæ in hac *Appendice* cap. 3 desserui, manifestissime liquet. Octavo S. Cyrillus, patriarcha Alexandrinus, qui, ut Areopagiticis voluit, in *libris*, adversus *Diodorum Tarsensem* et *Theodorum Mopsuestenum* scriptis, S. Dionysii Areopagitæ testimonium est usus; verum, etsi quidem, ut aiunt, Cyrillus adversus *Diodorum* et *Theodorum* libros scripsisse videatur, hique adeo, quem admodum supra jam docui, sancto illi patriarchæ Alexandrino falso suppositi non sint, anne tamen Dionysii Areopagitæ testimonia per hæreticorum fraudem intrusa in illos non sint, dubium esse admodum atque incertum, in hac *Appendice* cap. proxime cit. ostendi, uti etiam *Liberati* diaconi, ut contrarium probetur, testificationem nihil omnino Areopagiticis prodesse. Atque hi sunt auctores, quorum testimonia Areopagiticæ præcipue allegare in rem suam solent; cum autem omnia et singula conditionibus supra assignatis, quas, ut isthæc Areopagitæ vindicare *Opera* Dionysiana possent, requiri docuimus, certissime, uti e jam dictis colligere pronum est, sint destituta, nequitiam sane Areopagiticæ auctores illos in causæ suæ præsidium allegando Dionysio Areopagitæ jus in libros, qui sub ejus nomine circumferuntur, vindicant, seu, quod eodem recidit,

nulla ratione efficiunt, ut libri, qui Dionysii Areopagitæ nomine inscribuntur, genuini hujus factus debeant haberi; ita scilicet re habente, quod, etsi quidem traditio, e qua libros illos Dionysio esse adscribendos, habetur, longissime duravit, perpetua tamen ac constans non sit, sed a seculo dumtaxat v aut vi incepta, in seculo quarto certe ac tribus anterioribus deficiat, seculique proinde sexti scriptores, qui *Opera* Dionysiana Areopagitæ attribuunt, seu horum possessionem Sancto nostro adscribunt, nullum omnino justum, in quo hanc fundare potuerint, titulum habuerint; unde fit, ut nec possessio ejusmodi, *Operum* illorum auctorem esse Dionysium, evincat.

CAPUT IX.

Ex S. Ignatii martyris ad Romanos epistola, quæ in directo ad Timotheum libro de Divinis Nominibus citatur, non esse hunc a Dionysio Areopagita compositum ostenditur.

Contra Areopagiticos seu eos, qui *Opera* Dionysii Areopagitæ nomine circumferri solita, abs hoc Sancto nostro fuisse elucubrata, contendunt, argumentis dumtaxat negativis hactenus pugnavimus; nunc positivis etiam rem contra eosdem adductis gerere aggredimur. Ac iis quidem, quæ dumtaxat, si Dionysius in Gallias, contra ac factum esse, in *Commentario* prævio docuimus, venisse adstruatur, locum habere queunt, omissis, mox abs illo, quod non admissio etiam Dionysii in Gallias advenit, a S. Ignatii epistola, in libro de *Divinis nominibus* cap. 4 laudata, formari potest, ducimus initium. Nonnulli ex *Antiareopagiticis*, qui ante Ignatium martyrem obiisse Areopagitam, contendunt, argumentari e dicta epistola solent sequentem in modum: Dionysius Areopagita annis aliquot ante S. Ignatium obiit; cum hic autem paulo dumtaxat ante obitum suum epistolam, de qua nobis sermo, ad Romanos scripserit, citare hanc Dionysius non potuit, liberque proinde, de *Divinis Nominibus* inscriptus, in quo eadem epistola citatur, Dionysium Areopagitam non habet auctorem. Ita illi; verum an recte? Neutiquam sane. Audi, qui S. Maximus, in suis in Areopagitam *Scholiis* supra citatum libri de *Divinis Nominibus* locum commentans, loquatur. Etiam ex hoc inquit, nonnulli putant, se opportune librum hunc (de *Divinis Nominibus* scilicet) refellere, acsi non esset D Dionysii, quia dicunt, Ignatium esse ipso posteriorem; quomodo autem possit quis meminisse posteriorum?

Etsi quidem ubi solam S. Ignatii ad Romanos epistolam, in libro de Divinis Nominibus

121 Verum hoc totum fictum est, quantumvis id ipsis videatur; nam S. Paulus, qui Dionysium baptizavit, tempore posterior fuit sancto Petro, post quem Ignatius fit episcopus Antiochiæ, Petro Romam profecto; sanctus vero Paulus multo tempore supervixit, qui Dionysium baptizavit, et Dionysius post ipsum vixit. Porro Joannes Evangelista sub Domitiano exulat in Pathmo, cui Dionysius rescribit; Ignatius autem ante Domitianum patitur, ita ut

laudatam, perperam hunc Dionysio, utpote post Ignatium eub Adriano,